

WORKSHOP

ET LIV MED GUD DET TIDLIG MODERNE LUTHERSKE HUSHOLD I DANMARK I ET MATERIELT PERSPEKTIV

Emnet for dagen er måder, hvorpå vi kan aflæse reaktioner på reformationen eller forandringer som konsekvens af reformationen i hjemmet. I både første og anden workshop er hjemmet defineret bredt som den private sfære og favner både adelens herregårde, købstadens huse og bøndergårde. Det afgørende spørgsmål for mødet er, hvordan reformationen 1536 og den efterfølgende konfessionalisering manifesterer sig i hjemmets materielle kultur, og om det i det hele taget er muligt at aflæse fysiske forandringer i boligen som konsekvens af konfessionsskiftet.

Torsdag 11 april 2019
13.15-17.00
AU Moesgård, Foredragssalen
(4206-139)

Alle er velkomne!

PROGRAM

- 13.15-13.20:** **Velkomst**
Mette Svart Kristiansen
- 13.20-14.00:** **Kirken i husholdet og husholdet i kirken**
Martin Wangsgaard Jürgensen, redaktør, Nationalmuseet
Dette indlæg forsøger at vise, hvordan man efter reformationen materielt knyttede bånd mellem hjemmet og kirken. Det skal således diskuteres, hvordan man med afsæt i en luthersk forståelse af kirkerummet forlængede kirkens sfære ind i hjemmet gennem husandagt og nyfortolkning af før-reformatorsche ritualer. Samtidig skal det også diskuteres, hvordan hjemmet eller privatsfæren blev bragt ind i kirkerummet og dermed udviskede middelalderlige forestillinger om de skarpt adskilte forskelle mellem et indviet og ikke-indviet rum.
- 14.00-14.30:** **Papmaché og papir. Billeder til borgerhjem**
Poul Grinder-Hansen, seniorforsker, Nationalmuseet
Papmaché blev taget i brug af Albert von Soests nordtyske værksted for at skabe passende luthersk billedkunst, der kunne ligne træskårne relieffer, men var hurtigere at fremstille og dermed billigere at købe. Enkelte eksemplarer findes i Nationalmuseet i København. Men der var også generelt en efterspørgsel efter billeder trykt på papir, og bevarede skifter og boopgørelser fra danske byer giver i et vist omfang et indtryk af de genrer og motiver, der befandt sig i hjemmene og dermed et grundlag for at overveje, i hvor høj grad reformationens tanker gav sig materielt udtryk i billedkunst ejet af danske borgere i perioden ca. 1540-1660.
- 14.30-14.50:** **Kaffe**
- 14.50-15.20:** **Ved Vorherres bord? Konfessionel identitet afspejlet i bordtøj**
Jette Linaa, mus. insp., Moesgård Museum
Overalt i det tidligmoderne samfund ser vi et boom i brugen af bordtøj med religiøse motiver fra midten af 1500-tallet til midten af 1600-tallet: Museernes magasiner bugner af fund, og inventarierne flyder over med kontekst. Men hvad siger forekomsten af bordtøj med religiøse motiver om husholdningen, og hvordan kan vi bedst slutte fra materialitet til mentalitet ikke bare i den urbane elite, men i den brede befolkning i en konfessionel brydningstid?
- 15.20-15.50:** **Kakkelovnen som formidler af den rette tro**
Ole Kristiansen
Udover at være hjemmets varmegiver og midtpunkt var kakkelovnen formidler af tidens religiøse, politiske og kunstneriske strømninger. Med renæssancen, humanismen og reformationen skete der fra begyndelsen af 1500-tallet store ændringer. Kunstnere som Dürer, men især Cranack og Brosamer gav med deres træ- og kobberstik patriceskæerne forlæg og inspiration til relieffer med Luthersk kristendomsforståelse. Patricer og matricer til kakkelproduktion kunne dermed produceres og spredes over store afstande.
- 15.50-16.10:** **Kaffe**
- 16.10-16.40:** **Reformationsskiftet set gennem Danefæbehandling**
Marie Laursen, mus. insp., Nationalmuseet
Hvilke forandringer medfører reformationsskiftet i det materiale, som i tiltagende mængder kommer til Nationalmuseets danefæbehandling? Hvilke nye fundgrupper dukker op og hvad fortæller de os? – Og hvilke fundgrupper forsvinder med katolicismen? En gennemgang af udvalgt materiale fra Nationalmuseets danefæmagasiner.
- 16.10-16.40:** **Afrunding**
Martin Wangsgaard Jürgensen

Vin og snacks